

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2023-362

12.5.2023

Gjensidige Forsikring ASA

Livsforsikring/uføredekninger/pensjon

Uføreforsikring- reservasjon nakke-, skulder-, arm- og rygglidelse – minst 50 % arbeidsufør - fal. § 13-5.

Forsikrede ble i 2014 innvilget uføreforsikring med reservasjon for uførhet som skyldes nakke, skulder- arm- eller rygglidelser. Forsikrede ble utredet hos nevrolog i 2018, og plagene ble funnet å skyldes muskelsmertesyndrom. Det fremgikk også at han hadde stor funksjonsbegrensning som følge av fibromyalgi. Dette var også årsaken til sykmeldinger i 2018 og 2019. I 2019 ble forsikrede henvist til psykolog for psykiske plager. I legeerklæringen til Nav ved arbeidsuførhet av 10.12.20, fremgikk at muskel- og skjelettplager fortsatt var hans store begrensning. Det forelå flere uttalelser fra psykologspesialist vedrørende hans psykiske plager. Foretakets rådgivende lege vurderte at minst 60 % av forsikredes arbeidsuførhet skyldtes plager som falt inn under reservasjonen. Saken reiste spørsmål om selskapet hadde sannsynliggjort at forsikringens reservasjon kom til anvendelse. Etter nemndas vurdering viste fremlagte dokumentasjon at forsikrede hadde store funksjonsbegrensning som følge av fibromyalgi. Hva som var årsaken til forsikredes nakke-skulder, arm- og rygglidelser var uten betydning for om reservasjonen kunne påberopes. Det var ingen dokumentasjon i saken på at på at minst 50 % av forsikredes uførhet skyldtes andre forhold enn det som var omfattet av reservasjonen. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede søkte som individuell uførepensjonsforsikring 9.6.14. I den forbindelse fylte han ut en helseerklæring og opplyste om plager med arm, skulder, nakke og rygg. Det ble opplyst at plagene var muskulære og skyldtes spenninger.

Videre opplyste forsikrede om symptomer fra ryggen siste gang 15.1.14, fra nakken 10.10.13 og fra skulderen 10.8.12. Armplagene ble beskrevet som tretthetsfølelse/senebetennelse med symptomer sist 1.1.14.

Foretaket mottok opplysninger fra fastlege 26.6.14, om at han hadde hatt plager fra rygg, venstre skulder, begge knær, samt smerter i høyre legg.

Forsikrede fikk 28.8.14 innvilget søknaden om individuell uførepensjon, men med følgende reservasjon inntatt i forsikringsbeviset:

Forsikringen gir ikke rett til erstatning dersom årsaken er

- Nakke-, skulder- eller armlidelser

Unntaket kan søkes slettet ved fem års symptomfrihet.

- Rygglidelser

Unntaket kan søkes slettet ved fem års symptomfrihet.

Forsikrede var sykmeldt fra 2.1.18 til 22.6.18, og fra 3.9.18 til 6.12.18, og fra 22.12.18 til 11.4.19 for diagnosen L18 utbredte muskelsmerter/fibromyalgi.

Fastlegen noterte 14.2.18:

Har nylig vært hos nevrolog grunnet ryggplager, mest sannsynlig muskelsmertesyndrom. Smerter siden 15-16 års alderen, testet triggerpunkter på ... Fibromyalgi. Akutt rygg på toppen av dette ...

Videre het det i fastlegens notat fra 20.4.18:

Han har stor funksjonsbegrensning pga son fibromyalgi. Han trenger å lære smertemestring og tiltak i hverdagen for å bedre plagene ...

Den 14.3.19 noterte fastlegen:

... Har nylig vært hos nevrolog grunnet ryggplager, mest sannsynlig muskelsmertesyndrom. Smerter siden 15-16 års alderen, testet triggerpunkter på ... Jeg har ikke epikrise derfra Han fikk hos lege ved ... diagnosen fibromyalgi Akutte ryggmerter på toppen av dette.

Jeg går igjennom tidligere Journale Han har blitt behandlet for diffuse myalgier 1 2006 hos fysioterapeut Plagene har eg var siden ungdommen I 2014 var han hos ortoped ... som begrepte multiple triggerpunkter, som passer med diagnosen

Han ble bredt utredet hos nevrolog i 2018, for å utelukken annen årsak Det ble ikke funnet, og man står igjen med at plagene skyldes muskelsmertesyndrom ...

Den 29.3.19 meldte forsikrede til selskapet at han var arbeidsufør og hadde søkt om arbeidsavklaringspenger. Forsikrede opplyste at årsaken ervervsuførheten var fibromyalgi.

Nav avslo krav om arbeidsavklaringspenger 9.4.19.

I fastlegejournalen er det 31.7.19 inntatt brev fra forsikrede:

Jeg fikk brev fra Nav vedrørende min klage på aap, dem etterspørte om du har henvist meg til psykolog og det har du jo gjort, jeg synes det er dumt at nav hefter seg i dette og tror kanskje alt skyldes psykisk osv Du har mottatt brevet du også Dem spør om det er andre eller nye helse opplysninger siden sist og Jeg mener det er htt nytt, med tanke på at Jeg fikk enda mer vondt og problemer i mitt venstre ben som det står i min epikrise fra Jeg var til undersøkelse med mitt ben hos deg og har også prøvd naprapat men det har ikke hjulpet noe spesielt Så Jeg har blitt dårligere rett og slett, det bør noteres. Mer vondt og sitten i ben/bekken sete og korsrygg Du har sikkert snakket med arbeids giveren min? Dem vil nekte en fremtidig sykemelding som du sikkert ha hørt Nå avventer Jeg mer svar fra nav og min jobb fremtid er veldig usikker Har fått plass på ... men dette som et mer kartleggnings opphold om hva jeg evt behøver, føler kanskje dette er feil tilbud, kortids opphold er det og, kun 2 dager mvh ...

Nav etterspurte opplysninger ad henv til psykolog, og de fikk notat vedr henv 19/7 Neste step var at du skulle sende opplysninger til psykolog ... i anbefalte også denne behandlingen Det er derfor de henger seg opp i det Det er viktig behandling i taklingen av kroniske muskel-skjelett plager Din arb giver har ikke kontaktet meg Ser for meg at ... vil gjøre en ny vurdering i januar av deg, om du har nytte av et rehab opphold igjen ila vinteren Det er vanlig. Dr. ...

Kravet ble henlagt i selskapet 8.8.19 fordi det ikke mottok fullmakt fra forsikrede.

Psykologspesialist P. uttalte 29.11.19:

... Til tross for dette har han gjort sitt for å skape et trygt liv for seg og sin familie. Han er pliktoppfyllende og ønsker å gjøre sitt beste. I mange år har han slitt med store kroppslige smerter. Mye-forskning i dag har kartlagt at barn som opplever traumer og mishandling i nære relasjoner, svært ofte får somatiske følgetilstander og et sensitivt nervesystem.

I det arbeidet han står I nå vurderes det at Jobben er lite forenelig med de kroppslige plagene han har. Han vet at hvis det skulle oppstå en situasjon på skolen hvor han må gripe inn, vil han ikke klare dette er et stress som ikke er bra for hans tilstand. I tillegg til smertene viser han også depressive symptomer med forstyrrelse i søvn, mye depressiv grubling, utmattelse og tunge tanker om fremtiden.

Det anbefales på det sterkeste han får mulighet til å kartlegge sin restarbeidsevne 1>9 i denne tiden motta en trygdeytelse.

Nav innhentet en uttalelse av 11.5.20 fra psykologspesialist P.:

... Til tross for dette har han gjort sitt for å skape et trygt liv for seg og sin familie Han er pliktoppfyllende og ønsker å gjøre sitt beste Siden barnealder har han slitt med store kroppslige smerter Mye forskning I dag har kartlagt at barn som opplever traumer og mishandling i nære relasjoner. svært ofte får somatiske følgetilstander og et sensitivt nervesystem I tillegg til smertene, viser han også depressive symptomer med forstyrrelse i søvn, mye depressiv grubling, utmattelse og tunge tanker om fremtiden Han tilfredsstiller diagnosen F 43.8 Reaksjon på alvorlig stress. En PTSD lidelse Han har en vaksomhet siden barnealder Hjemme var han ofte i livsfare Han har måttet kjempe for å komme dit han har kommet og vi Jobber med at han kan få lov til å dempe beredskapen nå

I tillegg har han også påviste somatiske forhold. en prolaps, som han venter på operasjon For. Han ønsker å være i jobb. og vil gjerne bidra positivt I forhold til barn og unge han Jobber med Han har unike erfaringer og kunnskap som han kan bruke på en god måte I jobb sammenheng Han har samtidig mange nederlag knyttet til å være i full stilling Han trenger mye hvile og selv når han nå er sykemeldt. klarer han ikke det som kreves av dagliglivets utfordringer med små barn og den aktiviteten det medfører På hans nåværende arbeidsplass er jobben ofte er lite forenelig med de kroppslige plagene han har Han vet at hvis det skulle oppstå en situasjon på skolen hvor han må gripe inn. vil han ikke klare dette ...

Det er fremlagt en legeerklæring ved arbeidsuførhet til Nav av 10.12.20 der hoveddiagnosen var fibromyalgi, L 18. Bidiagnoser er P82 PTSD, P75 somatiseringslidelse og P76 dystymi. Det heter i erklæringen:

... Pas kom til meg første gang i 2018. Det hadde vært fokusert lenge på muskel-skjelettplager. Det er fortsatt hans store begrensinger, men underveis kom det tydelig frem tidligere psykisk overbelastning.

Han fikk starte et behandlingsforløp hos Der har han gått til regelmessig behandling siden sommer 19. Omsorgssvikt, traumer, barnevern og institusjoner har preget hans oppvekst. Dette er årsaken til somatiske følgetilstander og et sensitivt nervesystem. Dette har blitt bekreftet ved videre utredning nylig ved nevrologisk avdeling Viser til epikrise sendt NAV nylig. Han takler stress dårlig og utfordringer med å jobbe med barn i skole har vært svært vanskelig. Når han raskt aktiverer og bruker store muskelgrupper, resulterer dette i kramper. Han blir svært immobil i slike situasjoner.

Hovedårsaken må sees som en kombinasjon av fysiske smerter pga diagnosen fibromyalgi, samt psykisk overbelastning med aggraverende som følge av PTSD og somatiseringslidelse. Stadig perioder fra ungdomsårene med nedstemthet og utmattelse, er forenlig med dystymi ...

Den 16.12.20 tok forsikrede igjen kontakt med selskapet, og denne gangen ble medisinske journaler innhentet.

Saken ble forelagt foretakets rådgivende lege 19.5.21:

I legeerklæringen 10.12.20 til NAV fremgår det at hovedårsaken til uførheten er fibromyalgi. Det fremgår betydelige og tilbakevendende plager med ryggsmerte i brystmuskulatur, smerter i skuldermuskulatur og smerter i bena i flere år før tegning. Han har senere fått diagnosen fibromyalgi. Hovedproblemet er fortsatt smerter i rygg, nakke, skuldre og armer, og omfattes av reservasjonen satt ved tegning.

Videre har han psykiske plager med angst/ PTSD og tremor. Disse plagene debuterte i all hovedsak etter tegning, men det er nevnt panikkanfall med hjertebank, kaldsvetting og tung pust i 2007. Det ble ikke satt reservasjon for dette ved tegning.

Grovt skjønsmessig vurderes minst 60% av dagens arbeidsuførhet å skyldes myalgiplager som omfattes av forbeholdene satt ved tegning.

Foretaket avsto kravet 1.6.21. Begrunnelsen var at arbeidsuførhet hadde årsakssammenheng med forsikringens reservasjon for nakke, skulde, arm- og rygglidelser.

Forsikrede påklaget avgjørelsen og fremla en uttalelse av 10.6.21 fra fastlegen:

Han har store funksjonsbegrensninger pga muskel -skjelett plager som forverres av psykisk overbelastning og symptomer fra PTSD diagnosen. Han får behandling hos psykolog.

Han har problemer i hverdagen uten arbeidskrav, og han har falt ut av arbeidslivet. Han er under AAP opplegg per i dag. Han må benytte seg av hjelpemidler hjemme for å klare enkle krav i hverdagen. Han trenger hyppige pauser.

Han har fra ungdommen vært plaget med mye muskelsmerter. Det er trolig av plagene fra diagnosen fibromyalgi stammer tilbake til den tiden. Han fikk derimot mye større begrensning av funksjon fra primo 2019. Det var da han ikke klarte å stå i jobben lenger. Dette kan knyttes til tilleggsdiagnose rundt forhold i korsryggen og isjialgisymptomer.

Se vedlagte nylige epikrise. Han er nå henvist til ... sykehus mtp ryggkirurgi.

--- L18 - FIBROMYALGI

--- L86 - LUMBAGO MED ISJIALGI

--- P82 - PTSD {POST TRAUMATIC STRESS DISORDER}

--- P75 – SOMATISERINGSLIDELSE

Foretaket avslo kravet 20.9.21.

Det forelå en uttalelse av 27.10.21 fra psykologspesialist P. Det fremgikk at forsikrede har vært utsatt for alvorlige traumer i barndommen, og at han var til første samtale 6.8.19:

... Til tross for dette har han gjort sitt for å skape et trygt liv for seg og sin familie. Han er pliktoppfyllende og ønsker å gjøre sitt beste. Siden barnealder har han slitt med store kroppslige smerter. Mye forskning i dag har kartlagt at barn som opplever traumer og mishandling i mere relasjoner, svært ofte får somatiske følgetilstander og et sensitivt nervesystem. I tillegg til smertene, viser han også depressive symptomer med forstyrrelse i søvn, mye depressiv grubling, utmattelse og tunge tanker om fremtiden. Han tilfredstiller diagnosen F 43.8 Reaksjon på alvorlig stress. En PTSD lidelse ...

Foretakets interne klageorgan vurderte saken 17.12.21.

Forsikrede fremla en udatert legeerklæring fra fastlegen hvor det fremgikk at hans hoveddiagnoser som gir redusert arbeidsevne er somatiseringslidelsen og PTSD, og muskel- og skjelettplager er bidiagnoser som forverres av psykiske lidelse.

Foretaket anførte at disse diagnosene ikke var nye, og at legens uttalelse stred mot tidligere uttalelser.

Forsikrede fremla ny uttalelse fra psykologspesialist P. datert 8.3.23.

Foretaket fant 13.3.23 ikke grunnlag for å endre sitt standpunkt.

Forsikrede har i det vesentlige anført at selskapet ikke forstår hans psykiske plager som han har fått det siste årene. Disse plagene har først kommet frem nå, og som er vanlig for psykiske plager som ofte har utslag i fysiske plager. Foretaket har ikke hensyntatt dokumenter fra psykolog som støtter at det er hans psykiske plager som har årsakssammenheng med hans arbeidsuførhet i dag. Foretaket kan derfor ikke anvende forsikringens reservasjon.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at dagens uførhet faller inn under forsikringens reservasjon for lidelser i nakke, skuldre, armlidelser og rygglidelser. Forsikringstilfellet inntreffer når forsikrede har vært minst 50 % arbeidsufør av annen årsak enn plager som omfattes av reservasjonen. Dette er ikke oppfylt.

De medisinske journalene har hovedfokus på forsikredes muskel- og skjelettplager, samt at forsøk på å komme tilbake i arbeid ikke fungerte på grunn av hans smerter.

Legen oppgav fibromyalgi som hovedårsak til nedsatt arbeidsevne til Nav i 2020. Forsikredes fysiske plager beskrives som store begrensninger, rigid muskelsmertesykdom, begrensende,

smerter i hele kroppen, store muskel- og skjelettplager. Det er mye fokus på forsikredes ryggplager og det er uttalt at plagene er knyttet til hans fibromyalgi, men at forverrelsen er knyttet til prolapsen.

Videre har foretakets rådgivende lege vurdert at 60 % av dagens arbeidsuførhet skyldes myalgiplager. I forhold til udatert legeerklæring fra fastlegen, strider disse uttalelsen mot tidligere uttalelser, og det vises til legeerklæring til Nav av 10.12.20 og legeuttalelse 10.06.21. Videre vises det til avgjørelse 2021-905, samt Rt-1998-1565, om at tidsnære opplysninger skal tillegges størst bevismessig vekt.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder krav om utbetaling under uføreforsikring, og reiser spørsmål om foretaket har sannsynliggjort at forsikringens reservasjon kommer til anvendelse.

I forsikringsbeviset er det inntatt en reservasjon for lidelser i nakke, skuldre, armlidelser og ryggglidelser. Etter vilkårene inntreffer forsikringstilfellet når forsikrede har vært minst 50 % arbeidsufør av annen årsak enn plager som omfattes av reservasjonen.

Det er sikker rett at det er forsikringstaker som har bevisbyrden, og som i tilstrekkelig grad må sannsynliggjøre at vilkårene for utbetaling under uføreforsikringen, er oppfylt. I spørsmål om forsikringens reservasjon kommer til anvendelse, er det derimot selskapet som har bevisbyrden, se blant annet avgjørelse 2019-604.

I sin bevisvurdering legger nemnda størst vekt på tidsnære opplysninger, spesielt hvis det er tale om spesialistuttalelser. Bevis som er tilkommet senere, særlig etter at det oppsto uenighet med selskapet, tillegges på den annen side mindre vekt. Dette er i tråd med Høyesteretts retningslinjer i HR-2018-2344 avsnitt 39 og 40, og Rt-1998-1565, og er dessuten et utslag av nemndas skriftlige saksbehandling.

Etter nemndas syn viser den kliniske dokumentasjonen at forsikrede har stor funksjonsbegrensning som følge av fibromyalgi, som var årsaken til forsikredes sykmeldinger i 2018 og 2019. I legeerklæringen til Nav ved arbeidsuførhet av 10.12.20 fremgår det at muskel- og skjelettplager medfører store begrensninger for forsikrede. I 2019 ble forsikrede henvist til psykolog for psykiske plager, og i saken er det fremlagt uttalelser fra psykologspesialist, som viser til forskning om sammenhengen mellom traumer og mishandling i nære relasjoner i barndommen og somatiske følgetilstander og et sensitivt nervesystem. Slik nemnda leser reservasjonen er det uten betydning hva som er årsaken til nakke-skuldre, arm- og ryggglidelser. Det vil si at selv om psykiske plager/traumatiske opplevelser kan settes i sammenheng med forsikredes fysiske lidelser, så er nakke-skuldre, arm- og ryggglidelse fortsatt fysiske lidelser som faller inn under reservasjonen.

Foretakets rådgivende lege vurderte at minst 60 % av forsikredes arbeidsuførhet skyldes plager som inngår i reservasjonen. For å være berettiget til utbetaling må forsikrede sannsynliggjøre at minst 50 % av hans ervervsuførhet skyldes forhold som ikke rammes av reservasjonen. Slik saken er opplyst for nemnda, foreligger ikke klinisk dokumentasjon som sannsynliggjør at minst 50 % av forsikredes ervervsuførhet skyldes andre forhold enn det som omfattes av reservasjonen. Etter nemndas syn har forsikrede ikke sannsynliggjort sitt krav om utbetaling under den aktuelle uføreforsikringen.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), og Borgar Sandvik (forbrukerrepresentant).